

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Олег ЛАГОДНЮК
23.04.2021

06-10-39S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Історія та культура України		History and culture of Ukraine
Шифр за ОП	OK01	Code in Educational Program
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)
Галузь знань Виробництво та технології	18	Fields of knowledge Production and Technology
Спеціальність: Технології захисту навколишнього середовища	183	Fields of study: Environmental Protection Technologies
Освітня програма: Технології захисту навколишнього середовища		Educational Program: Environmental Protection Technologies

06-10-39S Силабус навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Технології захисту навколишнього середовища». ОПП, 183. Спеціальність «Технології захисту навколишнього середовища». Рівне. НУВГП. 2021. 13 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/17403>

Розробник силабусу: Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, *кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та українознавства*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 07 від “29 січня” 2021 року

Завідувач кафедри

Малевич Леся Дмитрівна,
кандидат філологічних наук, доцент.

Керівник освітньої програми

Клименко Микола Олександрович,
*доктор сільськогосподарських наук,
професор.*

Схвалено науково-методичною радою з якості Навчально-наукового інституту
агроекології та землеустрою
Протокол № від “ ” квітня 2021 року

Голова науково-методичної ради
з якості ННІЕМ

Прищепя Алла Миколаївна,
*кандидат сільськогосподарських
наук, професор.*

СЗ №-2024 в ЕДО

© Клинова-Дацюк Г.Д., 2021

© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Технології захисту навколишнього середовища</i>
Спеціальність	<i>183 Технології захисту навколишнього середовища</i>
Рік навчання, 2 семестр	<i>1-й курс</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>20 годин</i>
Лабораторні заняття:	<i>22 години</i>
Самостійна робота:	<i>78 годин</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна

**кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики та українознавства**

Вікісітет

<https://cutt.ly/kgqnjZE>

Як комунікувати

https://_h.d.klynova-datsiuk@nuwm.edu.ua

ПРО ДИСЦИПЛІНУ	
<i>Анотація, мета, цілі</i>	<p>В умовах російської воєнної агресії проти України, яка супроводжується ідеологічною та інформаційною експансією, вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» є надзвичайно важливим і вкрай необхідним засобом захисту державних інтересів у духовній сфері та засобом впливу на національну свідомість студентської молоді. Дисципліна розглядає низку актуальних для сьогодення питань: формування території сучасної України, становлення української нації та державотворчих процесів на українських землях, формування самобутньої і неповторної національної культури.</p> <p>Основна мета викладання дисципліни «Історія та культура України» полягає в поглибленні знання з історії та культури України; показі самобутності українського народу, його історії та культури; формуванні у студентів бачення історії України та сприйняття її культури, як невід'ємної складової світового історичного процесу та світової культурної спадщини.</p> <p>Основні цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати етнічні й державотворчі процеси на території України та розкрити умови формування та розвитку вітчизняної культури, як самобутньої культури українців; - формувати уявлення про вітчизняну історію і культуру, як частину всесвітнього історичного та культурного процесу; - розвивати навички дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів; - виховувати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історії України, її історичних постатей та діячів культури.
<i>Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle</i>	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1857
<i>Компетентності визначені освітньою програмою для формування яких використовується ця навчальна дисципліна</i>	<p>ЗК07. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення, узагальнення та синтезу.</p> <p>ЗК09. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<i>Програмні результати навчання</i>	ПР2. Вміти аналітично опрацювати іншомовні джерела з метою отримання інформації, що необхідна для розв'язання природоохоронних завдань.
<i>Структура навчальної дисципліни</i>	Навчальна дисципліна складається з 10 тем, які об'єднані у 2 змістові модулі.

Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

Тема 1. Давні народи та культури на території сучасної України

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні джерела. Доба первісно-общинного ладу. Культура первісного суспільства. Зародження мистецтва. Мізинська стоянка. Трипільська культура.

Кочові народи. Культура населення скіфо-сарматського періоду. «Звіриний стиль». Відомі пам'ятки скіфських курганів. Релігійні вірування. Античні міста-держави Північного Причорномор'я та їх культура.

Східні слов'яни. Найдавніші писемні та археологічні джерела про слов'ян. Матеріальна та духовна культура давніх слов'ян.

Тема 2. Київська Русь. Галицько-Волинська князівство

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Утворення та розвиток Київської Русі у IX-X ст. Теорії походження Київської Русі. Русь за Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Руська Держава у другій половині XI ст. Причини феодальної роздробленості та її наслідки. Господарське життя Київської Русі.

Утворення Галицько-Волинського князівства та особливості його розвитку. Золотоординське іго в українських землях та його наслідки. Економічні і соціальні процеси.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Християнство як чинник нових культурних процесів. Писемність. Освіта і наука. Літописання. Література. Право та законодавство.

Архітектура. Культові споруди. Монументальний живопис. Мистецтво мозаїки. Фрески. Іконопис. Книжкова мініатюра. Художнє ремесло. Музична культура.

Тема 3. Русь–Україна у XIV – першій половині XVII ст. Доба Ренесансу

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Українські землі у складі Литви та Польщі, Речі Посполитої. Соціально-економічний і культурний розвиток українських земель у другій половині XIV – XVI ст. Основні тенденції економічного розвитку. Фільварки, торгівля та митна справа. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ та її роль в історії українського народу. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI – 20-30-х рр. ст.

Українська культура доби Ренесансу. Відродження та поширення гуманістичних ідей у духовній культурі. В-К. Острозький і його роль у відродженні української культури і захисті православної церкви. Розвиток освіти і науки. Острог – культурно-освітній центр.

Ренесансний стиль у будівництві. Архітектура і мистецтво.

Тема 4. Державно-політичний та культурний розвиток українських земель у середині XVII – XVIII ст. Козацьке бароко

(4 год. лекцій, 2 год. семінарських, 6 год. самостійна робота)

Визвольна війна 1648 – 1657 рр.: причини, характер, рушійні сили, хід та значення. Б. Хмельницький. Відродження української державності та суспільно-політичний устрій Війська Запорізького. Переяславська рада 1654 р. та Березневі статті, їх оцінка в сучасній історичній літературі.

Українські землі у другій половині XVII ст. Руїна, її причини та наслідки.

І. Мазепа і його доба. Полтавська битва 1709 р. та її наслідки.

Обмеження царським урядом автономних прав України (І половина XVIII ст.). І Малоросійська колегія та Правління гетьманського уряду, їх діяльність. Гетьман К. Розумовський. Остаточна ліквідація гетьманства та Гетьманщини. Знищення Запорізької Січі.

Економічна політика в Гетьманщині. Торгівля, фінанси та грошовий обіг.

Українська культура у II половині XVII – XVIII ст. Освіта, наука, книгодрукування. Києво-Могилянська академія. Колегіуми у Чернігові, Харкові, Переяславі. Греко-католицькі і католицькі навчальні заклади. Львівський університет.

Література, музична культура, усна народна творчість. Внесок українців у розбудову Російської імперії.

Визначні архітектурні пам'ятки доби козацького бароко, рококо. Творчість архітекторів І. Григоровича-Барського, С. Ковніра, Я. Погрібняка, В. Растреллі, Й. Шеделя.

Живопис. Школи іконопису і гравюри. Мистецтво портрета.

Змістовий модуль 2. «Історія та культура України кінця XVIII – початку XXI ст.»

Тема 5. Національне відродження наприкінці XVIII – початку XX ст.

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Адміністративно-територіальний устрій та правове становище українських земель у складі Росії та Австрії. Особливості соціально-економічного розвитку. Суспільно-політичне життя. Українське національне відродження. Соціально-політичні рухи у другій половині XIX ст. Русифікаторська політика царизму. Перші політичні партії наприкінці XIX – на початку XX ст.

Економічний розвиток українських земель. Промисловий переворот. Розвиток ринкових відносин і підприємництва.

Особливості розвитку української культури в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Періоди культурно-національного відродження. Освіта. Наука. Інтелектуальний і культурний рух 1850 – 1870-х рр. Література. Музика. Театральне мистецтво.

Архітектура класицизму. Палацово-паркова архітектура: палац К. Розумовського в Батурині, палац Галагана на Чернігівщині.

Еклектизм. Оперні театри в Києві, Одесі, Львові.

Живопис. Українські благодійники та меценати.

Тема 6. Перша світова війна Національна революція та боротьба за українську державність у 1917-1921 роках

*(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 7 год. самостійна
робота)*

Перша світова війна і Україна.

Становище в Україні після повалення царизму. Утворення Центральної Ради. М. Грушевський, В. Винниченко, С. Петлюра. Універсали Центральної Ради. Українізація війська. Економічна політика. Проголошення радянської влади в Україні. Брестський мир і Україна. Відновлення влади ЦР.

Гетьманський переворот. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика. Причини падіння.

Утворення Директорії. Революційні події у Галичині. Проголошення ЗУНР. Акт Злуки 22.01.1919 р. Друга війна Росії проти УНР. Проголошення більшовицької УСРР. Боротьба за владу в Україні у 1919-1920 рр. Селянський повстанський рух. Н.Махно. I Зимовий похід. Варшавський договір. Радянсько-польська війна 1920 р. Утвердження радянської влади в Україні. Ризький мирний договір. II Зимовий похід. Основні підсумки та уроки Української національної революції.

Розвиток культури в період національної революції 1917-1920 рр.

Тема 7. Україна у 1920-х – 1930-х рр. «Розстріляне відродження» *(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)*

Встановлення й утвердження комуністичного і тоталітарного режиму. Міжнародна діяльність УСРР на початку 1920-х рр. Соціально-економічне і політичне становище України. Перехід до НЕПу. Голод 1921-1923 рр. Холодноярська Республіка. Створення СРСР і Україна. Політика коренізації її особливості та наслідки. Досягнення, прорахунки та згорання українізації. Релігійне життя.

Радянська модернізація. Індустріалізація. Колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. і визнання геноцидом міжнародною спільнотою. Сталінський тоталітарний режим та масові репресії в Україні. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі в складі Румунії, Польщі, Чехословаччини. Українські політичні партії та організації у Східній Галичині, Буковині та Закарпатті. Українське питання напередодні II Світової війни. Проголошення незалежності Карпатської України. Августин Волошин.

Розвиток української культури у Західній Україні у 1923-1939 рр.

Культура української діаспори у міжвоєнний період. Наукові та освітні установи. Празька поетична школа.

Тема 8. Друга світова війна та її наслідки

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України.

Напад Німеччини на СРСР. Воєнні дії та їх наслідки. Проголошення 30.06.1941 р. незалежності України. Радянська течія Руху Опору. Окупаційний режим в Україні. Націоналістична течія Руху Опору: діяльність ОУН, УПА. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.

Культура України в роки війни.

Україна в перші повоєнні роки. Адміністративно-територіальні зміни. УРСР на міжнародній арені. Переселення і депортації. Операція «Вісла». Основні заходи і проблеми відбудови господарства. Голод 1946-1947 рр. Повоєнна радянська західних областей України. Боротьба ОУН-УПА з радянською владою. Культурно-ідеологічні процеси та посилення сталінізму.

Тема 9. Україна у 2-й половині 1940-х - 1980-х роках.

Проголошення державного суверенітету

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Україна в перші повоєнні роки. Адміністративно-територіальні зміни. УРСР на міжнародній арені. Переселення і депортації. Операція «Вісла». Основні заходи і проблеми відбудови господарства. Голод 1946-1947 рр. Повоєнна радянська західних областей України. Боротьба ОУН-УПА з радянською владою. Культурно-ідеологічні процеси та посилення сталінізму.

Україна в умовах десталінізації. «Політична відлига». Критика культу особи Сталіна. «Шестидесятники». Економічні реформи 1957 р., 1965 р. та їх наслідки для України. Особливості суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку УРСР в роки застою. Дисидентський рух 1960-х – 1970-х рр. в Україні, його основні течії та напрямки. Проблеми і протиріччя розвитку УРСР під час перебудови 1985 – 1991 рр. Створення нової політичної ситуації в Україні на межі 1980-х – 1990-х рр. Декларація «Про державний суверенітет України». Виникнення нових партій та рухів. Особливості економічного становища.

Тема 10. Україна – суверенна держава

(2 год. лекцій, 2 год. семінарських, 8 год. самостійна робота)

Україна в часи незалежності (1991 – 2019 рр.). Політична криза в СРСР 1991 р. Прийняття «Акту проголошення незалежності України». Державотворчі процеси в Україні у 1990-х рр. Л. Кравчук та Л. Кучма. Прийняття Конституції 1996 р. Економічна криза 1990-х рр. та її причини. Курс переходу до ринкових економічних відносин в країні та його реалізація. Економічні перетворення на початку ХХІ ст. в Україні.

Вибори 2004 р. та політична криза в Україні. Президент В. Ющенко, діяльність його урядів. Президентство В. Януковича. Революція гідності 2013 р.: причини та наслідки. Окупація та анексія Криму РФ. П. Порошенко – п'ятий президент України. Конфлікт з РФ: причини, сутність, наслідки. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності України. Угода про асоціацію з ЄС. Активізація співробітництва з НАТО.

Культурне та духовне життя наприкінці ХХ ст. – початку ХХІ ст. Церква в Україні. Проблема підняття престижу української культури, входження її у світовий культурний простір, розширення й інтенсифікації міжнародних культурних зв'язків.

Методи, технології навчання та викладання: проблемні лекції у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint, карт, ілюстрацій тощо.

При вивченні курсу “Історія та культура України ” використовуються як традиційні, так і методи активного навчання. Серед них:

- диспути у навчальному процесі; співбесіди; прес-конференції; круглі столи;
- зв'язок навчального матеріалу з місцевим.

Засоби навчання

При проведенні лекцій застосовується проектор з екраном, бібліотечні фонди НУВГП.

Результати навчання

	<p>РН1. Аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал, набутий у ході лекцій та під час самостійного опрацювання літератури до дисципліни.</p> <p>РН2. Робити самостійні науково-обґрунтовані висновки з вивченої теми.</p> <p>РН3. Здійснювати порівняльний аналіз історичних подій та явищ минулого України та європейських країн.</p> <p>РН4. Самостійно поглиблювати знання з дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів;</p> <p>РН5. Готувати доповіді, проводити наукові дискусії з актуальних питань історії та культури України, аргументовано висловлювати власну думку.</p> <p>РН6. Розрізняти твори мистецтва та літератури за епохами і напрямками.</p> <p>РН7. Порівнювати культурні здобутки різних історичних епох.</p> <p>РН8. Характеризувати визначні культурні пам'ятки та діяльність видатних митців України</p>
<p>Методи оцінювання і структура оцінки</p>	<p>На семінарських заняттях контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній формі. За роботу на семінарському занятті, зокрема виступ (ґрунтовна доповідь) та участь у дискусії з проблемних питань (аргументовано висловлена власна позиція) можна отримати максимально 5 балів (11занять x 5 б. = 55 балів).</p> <p>Контроль самостійної роботи проводиться за допомогою перевірки та захисту реферату або есе за обраною темою. Загальний обсяг 8-10 сторінок. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою. Захист відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем. Максимальний бал - 5.</p> <p>Засвоєння матеріалу 2 змістових модулів перевіряється письмово, розв'язанням тестових завдань. Максимальний бал за написання модульних контролів: МК1 (20 балів ЄКТС) та МК2 (20 балів ЄКТС).</p> <p>Якщо здобувач успішно написав 2 модульні контролі і має високий бал за поточне оцінювання, то він отримує іспит автоматично. У разі не написання модульних контролів або ж отримання низьких балів за них, то здобувач складає письмовий іспит у тестовій формі через ННЦНО НУВГП. У таких випадках результати модулів скасовуються. Максимальний бал за іспит – 40.</p> <p>Модульний та підсумковий контроль знань проводиться в системі Moodle (кількість питань, їх вага та інше наведено нижче:</p> <p>Загальна кількість питань в базі – 270.</p> <p>Першого рівня – 96, другого – 96, третього – 78.</p> <p>У кожному варіанті (білеті) – 27 питань.</p> <p>Першого рівня – 20, другого – 6, третього – 1.</p> <p>Бали: за перший рівень – 12, другий – 6, третій – 2.</p> <p><i>Всього 20 балів.</i></p> <p>З навчальної дисципліни також передбачено отримання</p>

	<p>додаткових балів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь з доповіддю за тематикою навчальної дисципліни на конференції – до 10 балів. 2. Написання статті в збірник наукових праць – до 10 балів. 3. Участь у I етапі Всеукраїнської олімпіади з історії України – до 5 балів. <p>Загальна оцінка з навчальної дисципліни розраховується як арифметична сума набраних балів (не більше 100 балів) за всі види навчальних та додаткових завдань.</p>
<p><i>Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти</i></p>	<p>Дисципліни, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння навчальної дисципліни: «Українська мова (за професійним спрямуванням)».</p>
<p><i>Інформаційні ресурси</i></p>	<p>Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко О.Д. Історія України. 7-е видання. Київ, 2018, 720 с. 2. Історія та культура України: навч. посібник. Харків, 2017, 108 с. 3. Історія української культури: навч. посібник / за ред. В.М. Грома. Рівне, 2012, 288 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Вечерський В. Гетьманські столиці України. Київ, 2008. 5. Грицак Я. Нарис історії України. Київ, 2019. 6. Гуржій О., Чухліб Т. Гетьманська Україна. Т. 8. Київ, 1999. 8. Економічна історія України: Історико-економічне дослідження в 2 т. Редрада В. Литвин та ін. Київ, 2011. 9. Котляр М. Галицько–Волинська Русь. Т. 5. Київ, 1998. 10. Кульчицький К. Україна між двома війнами 1921-1939 рр. Т.11. Київ, 1999. 11. Рубльов О С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. Т.10. Київ, 1999. 12. Смолій В. Степанков В. Національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.). Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 447 с. 13. Степовик Д. Історія української ікони X – XX ст. Київ, 2008. 14. Стороженко І.С. Б. Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII ст. Кн. 1. Дніпропетровськ, 1996. 15. Україна: політична історія. XX – початок XXI ст. / Редрада: В. Литвин та ін. Київ, 2007. 16. Яковенко Н. Нарис історії України. Київ, 2005.
<p>ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ</p>	
<p><i>Дедлайни та перекладання</i></p>	<p>Порядок повторного проходження контрольних заходів врегульовано документами «Положення про семестровий</p>

	https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdi/vyo/dokumenti
Вимоги до відвідування	<p>У випадку пропуску заняття (лікарняні, мобільність, т. ін.). здобувач має можливість відпрацювати тему на консультації, яка відбувається на заздалегідь визначеній парі в ауд. 213 (кафедра українознавства).</p> <p>В умовах карантину лекції та семінарські заняття проводяться за допомогою Google Meet за корпоративними профілями.</p>
Неформальна та інформальна освіта	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita.</p> <p>Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.</p>
Правила отримання зворотної інформації про дисципліну	<p>Після проведення перших занять студентам буде запропоновано відповісти на ряд питань щодо врахування в поточному курсі їх побажань. Після завершення курсу для покращення якості викладання освітнього компоненту і отримання зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти також буде запропоновано заповнити Google форму.</p>
Оновлення змісту навчальної дисципліни	<p>Оновлення змісту навчальної дисципліни відбувається щороку. Оскільки публікація нових монографічних досліджень з актуальних проблем української історії спонукає до внесення змін і ознайомлення студентів із найновішими поглядами і досягненнями науки.</p>
Інтернаціоналізація	<p>Здобувачі освіти мають доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:</p> <p>https://www.ufu-muenchen.de/uk</p> <p>https://www.fas.harvard.edu/pages/degree-programs-courses</p>

Лектор

Г.Д. Клинова-Дацюк, к.і.н., доцент